

Sygn. akt III AUa 1202/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska (spr.) SO del. do SA Lucyna Stąsik-Żmudziak
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 r. w Lublinie

sprawy S. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 10 listopada 2015 r. sygn. akt VIII U 336/15

oddala apelację.

Lucyna Stąsik-Żmudziak Małgorzata Pasek Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

Sygn. III AUa 1202/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Lublinie, po rozpoznaniu odwołania wnioskodawcy S. O. od decyzji z dnia 13 lutego 2015 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L., zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił S. O. prawo do emerytury od 6 lutego 2015 roku. Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i ich ocenie prawnej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 13 lutego 2015 r., odmówił S. O. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983,

Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy nie uwzględnił, jako pracy w szczególnych warunkach okresu od 1 czerwca 1981 r. do 31 lipca 1981 r. oraz od 1 października 1982 r. do 24 września 1997 r. tj. 14 lat, 11 miesięcy i 24 dni z tytułu zatrudnienia w Zakładzie Produkcji (...), ponieważ przedłożone świadectwo pracy z dnia 30 października 1998 r. nie spełnia wymogów formalnych - brak powołania przepisów rozporządzenia Rady ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), nie podano także charakteru pracy oraz przepisów resortowych, w których wymienione są prace na stanowiskach podanych w świadectwie pracy. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyjaśnił, iż nawet po zaliczeniu okresów od 1 czerwca 1981 r. do 31 lipca 1981 r. oraz od 1 października 1982 r. do 1997 r. jako pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze pomniejszając staż o okresy zwolnień lekarskich brak jest wymaganych 15 lat (decyzja k. 39 a.e.).

W odwołaniu złożonym w dniu 3 marca 2015 r. S. O. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku. W uzasadnieniu wskazał, iż w warunkach szczególnych był zatrudniony w Zakładzie Produkcji (...) w P.. Podniósł, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał jego pracy w warunkach szczególnych w okresie od 1 czerwca 1981 r. do 31 lipca 1981 r. oraz od 1 października 1982 r. do 24 września 1997 r. kwestionując przedłożone na tę okoliczność świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach. W konkluzji wniósł o zaliczenie całego okresu zatrudnienia w powyższym zakładzie tj. od 11 czerwca 1973 r. do 24 września 1997 r., jako pracy w szczególnych warunkach oraz dopuszczenie dowodu z zeznań, świadków mogących potwierdzić powyższą okoliczność (odwołanie k. 2 - 2v a.s.).

Sąd Okręgowy wskazał, że S. O. urodził się (...), a wniosek o emeryturę złożył 6 lutego 2015 r. Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił wnioskodawcy staż ubezpieczeniowy w łącznym wymiarze 28 lat, 2 miesięcy i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. Nadto ustalił, że wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego (część II pkt 2 wniosku o emeryturę - k. 3 a.e., decyzja k. 39 a.e.).

Akta emerytalne wnioskodawcy zawierają podstawowe świadectwo pracy wystawione przez(...)Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w(...)z siedzibą w P., z którego wynika, że skarżący był zatrudniony w powyższym zakładzie (następca prawny (...) S.A. w P.) w okresie od 1 września 1970 r. do 30 października 1998 r. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonując pracę ucznia nauki zawodu (od 1 września 1970 r. do 10 czerwca 1973 r.), tokarza, docieracza maszynowego i kontrolera jakości. Ponadto w punkcie 8 przedmiotowego świadectwa wskazano, iż wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, jako docieracz maszynowy od 1 października 1982 r. do 24 września 1997 r. Dział IV poz. 39 pkt 1 Zał. 1 Wykaz A oraz jako szlifierz od 1 czerwca 1981 r. do 31 lipca 1981 r. Dział III poz. 78 pkt 6 (podstawowe świadectwo pracy z dnia 30 października 1998 r. k. 13 a.e.).

Zdaniem Sądu Okręgowego poza sporem pozostaje, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad wymagane 25 lat, w dniu (...) ukończył 60 lat życia i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Sąd Okręgowy w toku niniejszego postępowania ustalił, że S. O. w okresie od 1 września 1970 r. do 10 czerwca 1973 r. odbył praktyczną naukę zawodu jako tokarz w Zakładach (...) w P.. Z dniem 11 czerwca 1973 r. został zatrudniony w tym zakładzie na stanowisku obsługi automatów tokarskich (umowa z dnia 1 września 1970 r., karta przyjęcia do pracy, wniosek o przyjęcie do pracy, zaświadczenie z dnia 6 września 1974 r. - akta osobowe wnioskodawcy k. 10 a.s.). W dniu 1 sierpnia 1973 r. wnioskodawca otrzymał angaż na stanowisku tokarza automatowego, a następnie z dniem 19 kwietnia 1975 r. powołany został do zasadniczej służby wojskowej, którą odbywał do dnia 3 maja 1977 r. Po jej zakończeniu w dniu 4 maja 1977 r. podjął zatrudnienie w macierzystym zakładzie pracy na dotychczasowym stanowisku tokarza automatowego (pismo dotyczące zmian warunków umowy o pracę i płace, karta obiegowa zwolnienia z pracy z dnia 19 kwietnia 1975 r., angaż z dnia 11 maja 1997 r. - akta osobowe wnioskodawcy k. 10 a.s.). Wnioskodawca

swoje obowiązki pracownicze wykonywał na wydziale PR6, gdzie produkowano sprężarki do lodówek, a będąc zatrudnionym w charakterze tokarza automatowego pracował na maszynach obrabiarkach tzw. wrzecionowych. Wydział ten posiadał na wyposażeniu tylko dwie takie maszyny, obsługiwały je dwie osoby w systemie 3 zmianowym. Jego gniazdo robotnicze zajmowało się obróbką wiórową detali żeliwnych. W szczególności praca ubezpieczonego polegała na toczeniu gwintowaniu, frezowaniu, wierceniu i wytaczaniu tych detali. Pod tokarką automatową znajdował się pojemnik z olejem, w którym była zainstalowana pompka i po naciśnięciu przycisku następowało chłodzenie obrabianego detalu (zeznania wnioskodawcy k. 19 v-20, 25v-26 a.s., zeznania świadka S. C. k. 25 v a.s.). W dniu 1 czerwca 1981 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki szlifierza, które wykonywał w zastępstwie za innego pracownika do dnia 31 lipca 1981 r., ponieważ od 1 sierpnia 1981 r. otrzymał ponownie angaż na stanowisku tokarza automatowego. Przez cały okres pracy na tym stanowisku przy pomocy automatycznej szlifierki chłodzonej olejem szlifował stalową płytkę zaworową do sprężarki. Wnioskodawca wykonywał tzw. szlifowanie zgrubne przygotowujące płytkę zaworową do docierania (świadcstwo pracy z dnia 30 października 1998 r. k. 13 a.e., angaż z dnia 1 sierpnia 1981 r. – akta osobowe wnioskodawcy k. 10 a.s., zeznania wnioskodawcy k. 20, 25 v – 25 a.s.). W dniu 1 października 1982 r. odwołujący otrzymał angaż na stanowisku docieracza maszynowego i pracę tę wykonywał do dnia 24 września 1997 r. Praca wykonywana na tym stanowisku miała na celu uzyskanie takiego efektu, jak przy polerowaniu. Na maszynę tzw. docieraczkę zakładał tarcze szlifierskie, którymi docierał dane elementy metalowe do produkcji. Przy wykonywaniu pracy docieracza maszynowego chłodziwem była nafta, zaś wnioskodawca wszystkie czynności wykonywał według procesu technologicznego i rysunku technicznego (angaż z dnia 1 października 1982 r. – akta osobowe wnioskodawcy k. 10 a.s., świadectwo pracy z dnia 30 października 1998 r. k. 13 a.e., zeznania świadka S. C. k. 25 v a.s., zeznania wnioskodawcy k. 25v-26 a.s.).

S. O. pod koniec października 1997 r. został zatrudniony na stanowisku kontrolera jakości i pracę w tym charakterze świadczył do dnia 30 października 1998 r., kiedy to stosunek pracy został z nim rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy, (świadectwo pracy k. 13 a.e., zeznania

wnioskodawcy k. 20, 25v-26 a.s.).

Wnioskodawca w okresach od 9 marca 1992 r. - 23 marca 1992 r.; 23 listopada 1992 r. - 27 listopada 1992 r.; 19 lipca 1993 r. - 27 lipca 1993 r.; 5 października 1993 r. - 8 października 1993 r.; 10 stycznia 1994 r. - 14 stycznia 1994 r.; 17 stycznia 1994 r. - 22 stycznia 1994 r.; 20 grudnia 1994 r. - 22 grudnia 1994 r.; 15 maja 1995 r. - 19 maja 1995 r.; 28 sierpnia 1995 r. - 30 sierpnia 1995 r.; 23 maja 1996 r. - 31 maja 1996 r.; 20 maja 1997 r. do 31 maja 1997 r.; od 29 kwietnia 1998 r. do 30 września 1998 r.; od 1 października 1998 r. do 25 października 1998 r. pobierał zasiłek chorobowy (załącznik do świadectwa pracy akta osobowe wnioskodawcy k. 10 a.s.).

Skarżący na stanowisku szlifierza i docieracza maszynowego pobierał dodatek za pracę w warunkach szczególnych, co potwierdziły zeznania wnioskodawcy k. 20, 25v-26 a.s.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu emerytalnego oraz aktach osobowych wnioskodawcy, jego zeznań i świadka S. C. (k. 25 a.s.), a także w oparciu o dołączone akta VIII U 1859/13 dotyczące prawa do

emerytury świadka M. D.. W tym miejscu wskazać należy, iż dowód z zeznań tego świadka Sąd pominął, ale tylko w części dotyczącej obróbki wiórowej przez wnioskodawcę prętów stalowych. Zgodnie, bowiem z zeznaniami wnioskodawcy w trybie art. 299 kpc oraz świadka S. C. obróbce wiórowej skarżący poddawał detale żeliwne. Zeznania świadka M. D. w części odnoszącej się do szlifowania i docierania detali do produkcji sprężarek zasługują na wiarę tym bardziej, że znajdują swoje odzwierciedlenie w sprawie o sygn. VIII U 1859/13 (k.l1). Sąd postanowieniem z dnia 21 lipca 2015 r. (k. 20v a.s.) postanowił również dołączyć do przedmiotowej sprawy akta sprawy o sygnaturze VIII U 2408/13 z odwołania J. P., pracownika zakładu pracy ubezpieczonego. Jednak Sąd nie uwzględnił dowodu z tych akt, z uwagi na to, że czynności wykonywane przez wnioskodawcę na stanowisku szlifierza (od 1 czerwca 1981 r. do 31 lipca 1981 r.) miały charakter tymczasowy, ponadto były wykonywane stosunkowo wcześniej niż J. P. (od 2 listopada 1984 r. do 3 marca 1998 r.), dlatego zdaniem Sądu nie mogą stanowić wiarygodnych źródeł dowodowych.

Sąd obdarzył wiarą dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych i aktach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ich treść, oprócz świadectwa pracy nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu. Niemniej jednak świadectwo pracy z dnia 30 października 1998 r. wystawione przez (...)Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w P. (k. 13 a.e.) sporządzone zostało nierzetelnie, z uwagi na niepowołanie w nim przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd uznał także za wiarygodne zeznania świadka S. C. zarówno, co do charakteru zatrudnienia skarżącego w szczególnych warunkach, jak też faktycznie wykonywanych pracowniczych.

Sąd obdarzył również wiarą w całości zeznania wnioskodawcy, gdyż były jasne, pełne, logiczne i spójne z zeznaniami świadków oraz z dowodami z dokumentów.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie S. O. jest zasadne.

Zgodnie z art. 184 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia (...)przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat – dla mężczyzn, 6- dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ustęp 2 artykułu 32 stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Zgodnie z ustępem 4 wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust.1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie, przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Dokonując oceny, czy wykonywaną przez skarżącego pracę w spornych okresach można zakwalifikować, jako zatrudnienie w szczególnych warunkach Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 16 czerwca 2009 roku w sprawie o sygn. akt I UK 20/09, iż praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki, co wynika wprost z treści art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Motyw przyświecający ustawodawcy w umożliwieniu niektórym ubezpieczonym wcześniejsze nabycie uprawnień emerytalnych na podstawie art. 32 w/w ustawy opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, iż w okresie od 1 czerwca 1981 r. do 31 lipca 1981 r. (2 miesiące) i w okresie od 1 października 1982 r. do 24 września 1997 r. (14 lat, 11 miesięcy i 24 dni) S. O. w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował, jako szlifierz i docieracz maszynowy. Wykonywane przez niego prace należą do prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości i wymienione są w wykazie „A” w dziale III (w hutnictwie i przemyśle metalowym) pod pozycją 78 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. - prace przy szlifowaniu lub ostrzeniu wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne. Również w zarządzeniu Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy zaliczonych do prac w warunkach szczególnych, wymienione jest w dziale III, pod poz. 78 pkt 2 stanowisko: docieracz maszynowy. Co prawda aktualnie nie obowiązują już zarządzenia resortowe, w tym cytowane wyżej zarządzenie, niemniej jednak z faktu, że właściwy minister ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach.

Sąd ustalając staż pracy w szczególnych warunkach włączył do w/w okresu także okresy pobierania zasiłków chorobowych przypadających od: 19 marca 1992 r. - 23 marca 1992 r.; 23 listopada 1992 r. - 27 listopada 1992 r.; 19 lipca 1993 r. - 27 lipca 1993 r.; 5 października 1993 r. - 8 października 1993 r.; 10 stycznia 1994 r. - 14 stycznia 1994 r.; 17 stycznia 1994 r. - 22 stycznia 1994 r.; 20 grudnia 1994 r. - 22 grudnia 1994 r.; 15 maja 1995 r. - 19 maja 1995 r.; 28 sierpnia 1995 r. - 30 sierpnia 1995 r.; 23 maja 1996 r. - 31 maja 1996 r. Podnieść, bowiem należy, iż brak jest podstawy prawnej do wyłączenia z okresu pracy w szczególnych warunkach okresów zwolnień lekarskich, na jakich pracownik przebywał w czasie swego zatrudniania po dniu 14 listopada 1991 r. Przepis art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w oparciu, o który następuje ocena prawna niniejszej sprawy nie zawiera unormowania pozwalającego na takie działanie, a co więcej stanowi w ust. 1 pkt. 1, iż okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ocenia się przez pryzmat stanu prawnego obowiązującego do dnia 1 stycznia 1999 r. Natomiast regulacja prawna stanowiąca podstawę do stosowania wyłączeń okresów niezdolności do pracy zawarta jest w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych po zmianie wprowadzonej ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004, Nr 121, poz. 1264), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2004 r. Jednakże przepis art. 184 nie odsyła do powyższej regulacji, a zawiera jedynie odesłanie do art. 32 tylko w zakresie obniżonego wieku emerytalnego (vide wyroki SN z dnia 13 lipca 2011 r., I UK 12/11 niepublikowany LEX nr 989126, z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09 OSNP 2011/19-20/260).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki do przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku. Na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a (...)ukończył wymagany wiek 60 lat. Po uwzględnieniu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze przekraczającym ustawowe 15 lat spełnia wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia.

Kierując się powyższymi wskazaniem Sąd Okręgowy zmienił, zatem zaskarżoną decyzję ustalając wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia(...) roku, to jest od dnia złożenia wniosku o świadczenie.

Z tych względów i na podstawie powołanych przepisów oraz na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. i zaskarżając wyrok w całości zarzucił wyrokowi naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1 i art. 32 ust. 1a ustawy z dnia 17.XII.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1963 r., poz. 43, Nr 8), sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez uznanie, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania emerytury, w tym udokumentował ponad 15 letni okres

Wskazując na powyższe zarzuty apelant wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podniósł, że Sąd pierwszej instancji na podstawie analizy dowodów z dokumentów złożonych przez wnioskodawcę do organu rentowego uznał, że skarżący spełnia wszystkie przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury i zaliczył sporne okresy zatrudnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach. Ponadto stwierdził, że brak jest podstawy prawnej do wyłączenia z okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej po 14.11.1991 r. okresów korzystania z zasiłków chorobowych, tj. 19-23.03.1992 r., 23-27.11.1992 r., 19-27.07.1993 r., 05.08.10.1993 r., 10-14.1994 r., 17-22.01.1994 r., 20-22.12.1994 e., 15-19.05.1995 r., 28-30.08.1995 r. i 23-31.05.1996 r. Zsumowanie tych wszystkich okresów pozwoliło Sądowi Okręgowemu na przyjęcie, że ubezpieczony wykazał staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat.

Apelant nie kwestionuje ustaleń Sądu w zakresie zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy w Zakładzie Produkcji (...) na stanowisku szlifierza i docieracza maszynowego.

Zdaniem Apelanta Sąd I instancji ustalając okres pracy w szczególnych pominał dyspozycję art. 32 ust. 1 a ustawy emerytalnej, zgodnie z którą przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14.11.1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Dyspozycja art. 32 ustawy emerytalnej ma zastosowanie do emerytury przyznawanej w trybie art. 184 nie tylko w części dotyczącej przesłanki wieku emerytalnego. Przepis art. 184 nie stanowi bowiem samodzielnej podstawy prawnej do nabycia prawa do emerytury, dotyczy tylko pewnej grupy osób, tj. zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej. Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z dyspozycją § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W świetle przytoczonych regulacji prawnych, zdaniem apelanta, brak jest podstaw do zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów, w których praca nie była faktycznie wykonywana z powodu zwolnień lekarskich, ponieważ nie spełniają przesłanki wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze. Tym samym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach winien podlegać pomniejszeniu o okres zasiłków chorobowych, a wówczas wynosi on łącznie 14 lat, 11 miesięcy i 24 dni.

Wobec powyższego, brak jest podstaw do przyjęcia, iż wnioskodawca udowodnił wymagany 15 letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, a w tej sytuacji ustalenie prawa do przedmiotowej emerytury było nieuzasadnione.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja organu rentowego nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy przeprowadził szczegółowe postępowanie dowodowe, które wykazało, że wnioskodawca udowodnił, iż wykonywał pracę w szczególnych warunkach przez 15 lat. W tej sytuacji trafnie Sąd I instancji ustalił wnioskodawcy S. O. prawo do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17.XII.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440).

Sąd Okręgowy przy wyrokowaniu nie naruszył przepisów prawa materialnego ani procesowego.

Odnosząc się szczegółowo do zarzutów apelacyjnych należy uznać, że nie są one zasadne.

Decyzją z dnia 13.02.2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił S. O. prawa do emerytury na podstawie przepisu art. 184 ustawy emerytalnej z powodu nie udowodnienia co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca udowodnił staż ogólny w wymiarze 28 lata, 2 miesiące i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych, ale nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał S. O. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 06.02.2015 r.

Zgodnie z przepisem art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia (...). emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny – w przypadku wnioskodawcy określony w art. 32 ustawy emerytalnej w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia – wynoszący dla mężczyzn 60 lat,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek do przekazania zgromadzonych środków na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej (tj. 1 stycznia 1999 roku) udowodnił co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Na podstawie przedłożonych przez S. O. dokumentów organ rentowy uznał, że wnioskodawca, osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat, a na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował okres ubezpieczenia wynoszący 28 lat, 2 miesiące i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Jednakże wnioskodawca nie wykazywał wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Zakładzie Produkcji (...) od 01.06.1981 r. do 31.07.1981 r. oraz od 01.10.1982 r. do 24.09.1997 r. – w wymiarze 14 lat, 11 miesięcy i 24 dni. Do okresu tego nie zostały wliczone okresy zwolnień lekarskich, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Sąd Okręgowy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, że skarżący spełnia wszystkie przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury i zaliczył sporne okresy zatrudnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach. Ponadto stwierdził, że brak jest podstawy prawnej do wyłączenia z okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej po 14.11.1991 r. okresów korzystania z zasiłków chorobowych tj. 19-23.03.1992 r., 23-27.11.1992 r., 19-27.07.1993 r., 05.-08.10.1993 r., 10-14.1994 r., 17-22.01.1994 r., 20-22.12.1994 r., 15-19.05.1995 r., 28-3-08.1995 r. i 23-31.05.1996 r. Zsumowanie tych wszystkich okresów pozwoliło w ocenie Sądu na przyjęcie, że ubezpieczony wykazał staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. Organ rentowy podnosi w apelacji, że nie kwestionuje ustaleń Sądu w zakresie stażu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej w okresie zatrudnienia w Zakładzie Produkcji (...) na stanowisku szlifierza i docieracza maszynowego.

Zdaniem organu rentowego, ustalając okres zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd I instancji pominął dyspozycję art. 32 ust. 1 a ustawy emerytalnej, zgodnie z którą przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14.11.1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Organ rentowy wskazał, że zgodnie z dyspozycją § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W świetle przytoczonych regulacji prawnych, brak jest podstaw do zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów, w których praca nie była faktycznie wykonywana z powodu zwolnień lekarskich. Tym samym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach winien podlegać pomniejszeniu o okres zasiłków chorobowych, a wówczas wynosi on łącznie 14 lat 11 miesięcy i 24 dni.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, stanowisko przedstawione przez apelanta w apelacji co do braku podstaw wliczenia zasiłków chorobowych do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, który w sytuacji wnioskodawcy wynosi 14 lat 11 miesięcy 24 dni, jest chybione.

Słusznie Sąd I instancji uznał, że okresy korzystania przez odwołującego z zasiłków chorobowych w czasie wykonywania pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia na stanowisku szlifierza i docieracza maszynowego przypadające od: 19 marca 1992 r. – 23 marca 1992 r., 23 listopada 1992 r. – 27 listopada 1992 r.; 19 lipca 1993 r. – 27 lipca 1993 r.; 5 października 1993 r. – i października 1993 r.; 10 stycznia 1994 r. – 14 stycznia 1994 r.; 17 stycznia 1994 r. – 22 stycznia 1994 r.; 20 grudnia 1994 r. – 22 grudnia 1994 r.; 15 maja 1995 r. – 19 maja 1995 r.; 28 sierpnia 1995 r. – 30 sierpnia 1995 r.; 23 maja 1996 r. – 31 maja 1996 r. należy włączyć do w/w okresu. Sad Okręgowy podniósł, że brak jest podstawy prawnej do wyłączenia z okresu pracy w szczególnych warunkach okresów zwolnień lekarskich, na jakich pracownik przebywał w czasie swego zatrudnienia po dniu 14 listopada 1991 r.

Wskazując zatem na powyższe, organ rentowy nie ma racji, gdy stara się wykazać, że okres zasiłków chorobowych po dniu 14 listopada 1991 r. należy wyłączyć ze stażu pracy w warunkach szczególnych. Okresy te bowiem podlegały zaliczeniu odwołującemu do pracy w szczególnych warunkach. Podnieść należy, iż przepis art. 32 ustawy emerytalnej na dzień 1 stycznia 1999 r. (a więc na dzień, na który zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalną dokonuje się oceny spełniania przez ubezpieczonego urodzonego po dniu 31 grudnia 1948 r. warunków do uzyskania prawa do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 ustawy emerytalnej) nie zawierał ust. 1a pkt 1, który został dodany dopiero z dniem 1 lipca 2004 r. (ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264). Przepis ten stanowi, że przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Z uwagi na powyższe brak jest podstaw do zastosowania tego przepisu do okresów pobierania zasiłku chorobowego w czasie zatrudnienia w szczególnych warunkach przypadających od dnia 14 listopada 1991 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Powyższe stanowisko potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2011 r., wydanym w sprawie o sygn. I UK 12/11, w którym wskazał, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy emerytalnej okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. (tekst jedn. po dniu wejścia w życie tego przepisu). W przepisie art. 184 ustawy emerytalnej ustawodawca utrwalił bowiem sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Pogląd ten wzmacnia ponadto treść art. 32 ust. 4 ustawy

emerytalnej, odsyłająca w zakresie warunków emerytalnych do przepisów dotychczasowych (obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1999 r.). Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że przypadające od dnia 14 listopada 1991 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. okresy pobierania przez odwołującego zasiłku chorobowego w czasie zatrudnienia w szczególnych warunkach na stanowisku szlifierza, docieracza maszynowego również należało uwzględnić w okresie zatrudnienia odwołującego w szczególnych warunkach na tym stanowisku. Biorąc powyższe pod uwagę, podniesiony w treści apelacji zarzut naruszenia art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i zaliczenie odwołującemu do pracy w warunkach szczególnych okresów korzystania przez niego z zasiłków chorobowych w czasie zatrudnienia na stanowisku wbrew treści tego przepisu należało uznać za chybiony.

Oznacza to, że nie można przyjąć, iż w świetle § 2 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 7.02.1983 r. wyżej cytowanego pobieranie zasiłku chorobowego w okresie od 14.XI.1991 r. do 31.XII.1998 r. w ramach trwającego stosunku pracowniczego jest równoważny niewykonywaniu pracy (bez umowy o pracę, brak zatrudnienia), co pozbawić mogłoby ubezpieczonego prawa do wliczenia tego okresu do stażu ubezpieczonego w warunkach szczególnych.

W tym stanie prawnym i faktycznym należy uznać, że po doliczeniu okresu zasiłków chorobowych do stażu ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynoszącego 14 lat 11 miesięcy 24 dni wnioskodawca udowodnił wykonywanie pracy w szczególnych warunkach przez 15 lat. Sąd ocenił wszystkie dowody w sprawie, dlatego zarzut sprzeczności ustaleń z zebrany materiał dowodowy nie zasługuje na uwzględnienie.

Wnioskodawca spełnia zatem wbrew stanowisku organu rentowego warunki do przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Wyrok Sądu Okręgowego jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa, a apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.